

Ügyszám: NAIH-1410-2/2014/J
Ügyintéző: dr. Osztopáni Krisztián

Hidvégi Fanny
részére

Társaság a Szabadságjogokért

hidvegi.fanny@tasz.hu

Tisztelt Asszonyom!

2014. május 27-ei elektronikus levelében a Társaság a Szabadságjogokért által szervezett, zártkörű szakmai beszélgetésen való részvételre kért fel, amelynek középpontjában az Európai Unió Bíróságának az Adatmegőrzési Irányelv érvénytelenségével kapcsolatos döntése áll.

Mint már előzetesen jeleztük az Ön számára, a szakmai beszélgetésen sajnos nem tudok részt venni. A Hatóság azonban mindenképp szükségesnek tartotta, hogy kinyilvánítsa a véleményét a tekintetben, hogy az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.) rendelkezései mennyire vannak összhangban a Bíróság által kifejtett követelményekkel.

Ennek alapján az alábbi álláspontról tájékoztatom.

A Hatóság üdvözi a Bíróság Adatmegőrzési Irányelvvel kapcsolatos döntését. Ezen ítélet, valamint a Google keresőmotorra vonatkozó, 2014. május 13-ai döntés alapján egyértelműen megállapítható, hogy a magánszféra védelméhez, illetve a személyes adatok védelméhez való jog a Bíróság szerint kiemelt értékek az informatikai eszközök és az internet által dominált társadalomban.

A Bíróság ítéletének több pozitív üzenete is van. Egyfelől a Bíróság ugyan elismerte, hogy a súlyos bűncselekmények vagy a terroresemények megelőzése, felderítése és üldözése tényleges közérdekű célnak tekinthető, azonban az uniós jogalkotó által választott jogi eszközök aránytalanul korlátozzák a magánszféra – illetve azon belül a személyes adatok – védelmét. Ezzel a Bíróság egyértelműen ezen alapjogok legmagasabb szintű érvényesülése mellett foglalt állást.

Másfelől a Bíróság olyan szempontokat hiányolt a szabályozásból (meghatározott időszak, földrajzi terület, személyi kör), amelyek mindenkire kiterjedő adatmegőrzés helyett egy specifikusabb, az eljárás szempontjából releváns személyekre, körülményekre vonatkozó adattárolási kötelezettséget írna elő. A Bíróság az ítéletében továbbá megállapította azt is, hogy a szabályozásnak több garanciális rendelkezést kell tartalmazni az adatokhoz való hozzáféréssel és azok felhasználásával kapcsolatban. A Bíróság kiemelte, hogy az ilyen biztosítékokkal való rendelkezés szükségessége még fontosabb abban az esetben, ha a személyes adatokat automatikusan kezelik.

A Hatóság álláspontja szerint a magyar jogban is megtalálhatóak azok a jogszabályi rendelkezések és alkotmányos követelmények, amelyekre építkezve a jogalkotó – az Európai Unió Bíróságának döntésével összhangban – átalakíthatja az adatmegőrzéssel kapcsolatos szabályokat.

A Bíróság érvelése nagy hasonlóságot mutat az Alkotmánybíróság egyik legjelentősebb adatvédelmi tárgyú döntésével, a 15/1991. (IV. 13.) AB határozat megállapításaival. Ebben az Alkotmánybíróság kimondta, hogy „az információs önrendelkezési jog gyakorlásának feltétele és egyben legfontosabb garanciája a célhoz kötöttség. Ez azt jelenti, hogy személyes adatot feldolgozni csak pontosan meghatározott és jogszerű célra szabad. [...] A célhoz kötöttségből következik, hogy a meghatározott cél nélküli, »készletre«, előre nem meghatározott jövőbeni felhasználásra való adatgyűjtés és -tárolás alkotmányellenes.” A Bíróság ugyanis azért is tartotta aránytalannak a szabályozást, mert az valamennyi olyan személyre vonatkozik, aki elektronikus hírközlési szolgáltatásokat vesz igénybe, anélkül, hogy magatartásuk súlyos bűncselekményekkel akár közvetett, akár távoli kapcsolatban állna.

A Bíróság az ítéletében kimondta, hogy a szabályozásnak különféle szempontokat kell tartalmaznia ahhoz, hogy el lehessen azt dönteni, hogy az adatmegőrzés arányos-e vagy sem. Sőt, a Bíróság kívánatosnak tartja, hogy az adatmegőrzésről bíróság vagy független közigazgatási szervnek döntsön az adatkérő hatóság által előterjesztett, indokolt kérelem alapján. A Bíróság számára elfogadhatónak tartott szabályozás voltaképp több egyezőséget mutat a külső engedélyhez kötött titkos információgyűjtésre illetve a titkos adatszerzésre vonatkozó hazai jogszabályi rendelkezésekkel. Ebből fakadóan pedig elképzelhető, hogy az adatmegőrzést nem önálló jogintézményként, hanem ezen intézkedések keretén belül kellene szabályozni. Mindezen túlmenően a Hatóság álláspontja szerint a jogalkotónak tovább kell fejlesztenie az adatmegőrzésre, illetve az adatokhoz való hozzáférésre vonatkozó jogszabályok garanciákat (így például törlési kötelezettség előírása, az írásbeli kérelem követelménye vagy – az érintett tájékoztatáshoz való jogának érvényesülése érdekében – speciális adattovábbítási nyilvántartás vezetése). Ezek az Eht.-n kívül más jogszabályok rendelkezéseinek felülvizsgálatát is igénylik (például a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény vagy a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény megkeresésre, adatszerzésre, információgyűjtésre vonatkozó előírásainak felülvizsgálatát).

Emellett a magyar szabályozással összefüggésben tekintettel kell lenni az Eht. más rendelkezéseire is. Így különösen azt kell megvizsgálni, hogy az Eht. 157. §-ából fakadó adatmegőrzés – illetve a (10) bekezdésén alapuló adatkérés – mennyiben van összhangban a Bíróság ítéletének megállapításaival.

A Hatóság álláspontja szerint a jogalkotó feladata a következmények levonása, és az adatmegőrzéssel, hatósági adatkéréssel és információgyűjtéssel összefüggő jogszabályi rendelkezések felülvizsgálata. A Hatóságnak célja, hogy az általa észlelt problémákra felhívja a jogalkotó figyelmét, ezért a Hatóság egybegyűjti a szabályozással kapcsolatos észrevételeit és tapasztalatait, amelyet később eljuttat a jogalkotó számára is.

Végezetül engedje meg, hogy a szakmai beszélgetéshez és a TASZ munkájához további sok sikert kívánjak Önöknek.

A személyes adatok védelmét és a közérdekű adatok nyilvánosságát érintő ügyben forduljon a Hatósághoz továbbra is bizalommal.

Budapest, 2014. június 6.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár

